

DOI:10.18276/sip.2016.46/1-34

Stanisław Flejterski*
Uniwersytet Szczeciński

RECENZJA KSIĄŻKI
JUSTYNY FRANC-DĄBROWSKIEJ, MAŁGORZATY PORADY-
-ROCHOŃ, MAGDALENY ZIOŁO, ARKADIUSZA BABCUKA,
STABILIZOWANIE FINANSÓW PODMIOTÓW SEKTORA
PUBLICZNEGO I PRYWATNEGO
W WARUNKACH ZABURZEŃ FINANSOWYCH,
CEDEWU, WARSZAWA 2015, SS. 177

Recenzowana monografia składa się ze wstępu, 6 rozdziałów, bibliografii, spisu tabel oraz spisu rysunków i wykresów. Każdy z rozdziałów, stanowiąc zarówno część pracy zbiorowej, jak i autonomiczne opracowanie, podzielony został na numerowane podrozdziały.

Powinnością recenzenta jest syntetyczna ocena treści, poziomu i układu pracy, a w szczególności odpowiedź na następujące pytania: czy poziom pracy odpowiada stosownym standardom i kryteriom? Czy wkład Autorów do dorobku naukowego wyraża się w sformułowaniu nowej teorii lub krytyce, w modyfikacji istniejących teorii/koncepcji, poszerzeniu wiedzy naukowej dzięki badaniom empirycznym, systematyzacji istniejącego dorobku naukowego, klasyfikacji bądź konfiguracji teorii, hipotez, opracowaniu nowej metody badawczej (algorytmu), zastosowaniu teorii do rozwiązania złożonych problemów w formie projektu, prognozy itp.?

Dodatkowo, oceniając pracę naukową, należy odnotować czy i w jakim stopniu odpowiada ona na następujących pięć pytań:

* E-mail: flejterski@wzieu.pl

- jak jest? – rzetelny opis (ewentualnie wraz z pomiarem i porównywaniem *benchmarking*);
- dlaczego jest, tak jak jest (co od czego zależy)? – geneza, objaśnianie przyczyn, diagnoza;
- jak być powinno? – określanie stanów pożądanych;
- jak prawdopodobnie będzie? – prognozowanie;
- co zrobić, aby było tak, jak być powinno? (formułowanie terapii, recept, rekomendacji etc).

Współczesna rzeczywistość w sferze finansów odznacza się – zwłaszcza w kontekście wydarzeń z lat 2007/2008–2015/2016 – bogactwem barw i odcieni, stąd mimo oczywistej tęsknoty do symplifikacji potrzebne są odpowiedzi coraz bardziej finezyjne, mające przy tym wartość praktyczną. Z tego punktu widzenia pojawienie się w roku 2015 na polskim rynku wydawniczym omawianej monografii należy z definicji przyjąć z zadowoleniem.

Recenzowana publikacja zasługuje na miano poważnego i interesującego przedsięwzięcia edytorskiego. Jej zamysł jest czytelny: chodzi o próbę zaprezentowania wybranych, głównych kwestii dotyczących stabilizacji finansów podmiotów sektora publicznego i prywatnego. Praca odznacza się niewątpliwymi walorami merytorycznymi i metodycznymi, układ jej jest przejrzysty, kolejność rozważań logiczna, a proporcje poszczególnych fragmentów poprawne. Kolejne rozdziały noszą następujące tytuły:

- *Zaburzenia finansowe jako czynnik implikujący ryzyko destabilizacji finansowej,*
- *Podmioty publiczne wobec problemu nierównowagi i stabilizowania finansów publicznych,*
- *Niewypłacalność podmiotów publicznych a charakter ograniczenia budżetowego,*
- *Problem zadłużenia, niewypłacalności oraz bankructw podmiotów sektora prywatnego oraz sposoby przeciwdziałania,*
- *Przeciwdziałanie skutkom destabilizacji finansów jako sfera decyzji zarządczych,*
- *Procesy dostosowawcze i naprawcze oraz ich znaczenie dla stabilizowania standingu finansowego podmiotów publicznych i prywatnych.*

Objętość pracy jest w gruncie rzeczy raczej „kompaktowa”, co uważam za jej zaletę, pamiętając o potencjalnych – mocno zajętych – Czytelnikach ze środowiska akademickiego oraz praktykach ze świata finansów.

Problemy stabilności (i stabilizowania) finansów należą do szczególnie interesujących i ważnych kwestii analizowanych we współczesnym zarówno zagranicznym, jak również polskim, piśmiennictwie (prace naukowe, popularno-naukowe, publicystyczne) z dziedziny finansów. Z tego punktu widzenia recenzowaną monografię uznać należy za cenną próbę syntezy tego, co najważniejsze i najbardziej aktualne w zakresie tej problematyki. Trzeba odnotować, że Autorom przyszło zmierzyć się z przedsięwzięciem o wysokim poziomie złożoności. Należy również zauważyć, że w wielu fragmentach pracy Autorzy zaprezentowali nowatorskie, a zarazem częściowo pragmatyczne myśli i podejścia do analizowanej problematyki.

Stabilizowanie finansów podmiotów sektora publicznego i prywatnego jest jednym z ważniejszych wyzwań analityczno-badawczych zarówno dla teoretyków, jak i praktyków zajmujących się tym zagadnieniem. Doświadczenia kryzysu 2007/2008+ pokazały, że dotychczasowe rozwiązania i narzędzia wykorzystywane do dyscyplinowania finansów w celu zapewnienia długookresowej równowagi finansowej podmiotów publicznych i przedsiębiorstw okazały się niewystarczające. Kryzys na rynku kredytów *subprime*, który ewoluował i przerodził się w kryzys finansów publicznych, miał wielokierunkowe i zróżnicowane konsekwencje społeczno-ekonomiczne. Podjęte przez rządy poszczególnych krajów działania antykryzysowe, w formie przyjętych pakietów ustaw i rozwiązań legislacyjnych wprowadzających programy oszczędnościowe i pomocowe, przynoszą zróżnicowane efekty, co utrudnia wnioskowanie na temat efektywności oddziaływania poszczególnych instrumentów, ale nie powinno prowadzić do zaniechania badań w tym zakresie.

Specyfika kryzysu gospodarczego, którego skutki spotęgowały dodatkowo konsekwencje dokonujących się we współczesnym otoczeniu przemian o charakterze demograficznym, społecznym i ekonomicznym sprawia, że trudno o jednoznaczne wnioski dotyczące sposobów prowadzenia działań dostosowawczych, naprawczych i sanacyjnych. Ekonomiści, reprezentanci różnych szkół i nurtów, nie są zgodni i przedstawiają niejednorodne opinie dotyczące sposobów postępowania i radzenia sobie z kryzysem – od podejścia opartego na konsolidacji fiskalnej po zwolenników luzowania ilościowego. Różnice w opiniach wynikają między innymi z niejednoznacznych i trudnych do przewidzenia skutków oddziaływania poszcze-

gólnych rodzajów rządowych interwencji na parametry makroekonomiczne gospodarek, w szczególności wpływu na dynamikę wzrostu gospodarczego, inflację oraz oddziaływania na bazę podatkową. Wskazane parametry ekonomiczne są o tyle ważne, że kształtują otoczenie dla funkcjonowania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych oraz determinują ich *standing* finansowy, mając jednocześnie wpływ na wielkość dochodów i wydatków budżetów publicznych.

Złożoność i wysoki stopień powiązań między stanem finansów publicznych i kondycją finansową przedsiębiorstw stała się dla Autorów impulsem do podjęcia trudu przygotowania publikacji, której celem jest przedstawienie i uporządkowanie stanu wiedzy z zakresu zaburzeń finansowych, niewypłacalności, nierównowagi finansowej oraz kompleksowego instrumentarium o charakterze prewencyjnym i represyjnym, wykorzystywanego w celu stabilizowania finansów podmiotów sektora publicznego i prywatnego.

Pracę wyróżnia sposób podejścia do problematyki stabilizowania finansów, wynikający nie tylko z faktu prezentowania zagadnień w układzie przyczynowo-skutkowym z jednoczesnym wskazaniem na możliwości oddziaływania na niepożądane efekty zaburzeń finansowych i utratę równowagi finansowej, ale z dokonania przez Autorów analizy zagadnień dla dwóch – niejako antagonistycznych – grup podmiotów: jednostek sektora finansów publicznych i przedsiębiorstw.

Przedstawienie problematyki stabilności finansowej i sposobów jej zapewnienia na gruncie teorii finansów przedsiębiorstw i finansów publicznych dało podstawy do kompleksowej analizy problemu i diagnostyki współzależności oraz różnic w postępowaniu w przypadku podmiotów sektora publicznego i prywatnego. Autorzy zdawali sobie sprawę, że, podejmując się opracowania integrującego wiedzę z zakresu finansów przedsiębiorstw i finansów publicznych, nie będą mogli wszystkich zagadnień omówić w sposób szczegółowy, skoncentrowali się zatem się na tych, które uznali za najbardziej istotne z punktu widzenia poznawczego.

Praca odwołuje się zarazem do teorii ekonomii, przybliżając poglądy przedstawicieli różnych szkół na problem równowagi i przesłanek jej utrzymywania, ale także prezentuje aspekt praktyczny zagadnienia w postaci analizy podstawowych aktów prawnych, rozwiązań i ścieżki postępowania na wypadek niewypłacalności i/lub bankructwa podmiotów sektora prywatnego i publicznego.

Problematyka recenzowanej publikacji jest bez wątpienia wysoce aktualna, a przy tym interesująca, zarówno z poznawczego, jak i praktycznego punktu widze-

nia. Pozytywnie można ocenić motyw wyboru obszaru analizy, główne założenia pracy, jej cele oraz metodykę. Realizacji celów pracy podporządkowana jest jej konstrukcja. Należy odnotować, że struktura monografii jest spójna, zgodna z regułami metodologicznymi i metodycznymi przyjętymi w nauce. Autorzy łączą wywody o charakterze akademickim i metodycznym z pomysłami i rekomendacjami o wymiarze praktyczno-aplikacyjnym. Praca poprawnie łączy w sobie elementy opisu i diagnozy lub też innymi słowy: opisu i objaśniania, nie unika również sformułowań o znaczeniu normatywnym i stosowanym.

Po lekturze recenzowanej publikacji stwierdzić można ogólnie, że stanowi ona udaną próbę zaprezentowania istotnych, wybranych problemów naukowych i praktycznych z zakresu stabilności(stabilizowania) finansów, dowodząc równocześnie, że Autorzy dysponują bogatą, nowoczesną, profesjonalną wiedzą z zakresu kilku różnych subdyscyplin nauki o finansów.

